

RAPORT ZESPOŁU OCENIAJĄCEGO
Państwowej Komisji Akredytacyjnej
z wizytacji przeprowadzonej w dniach 3 i 4 marca 2010 roku
na Wydziale Kształtowania Środowiska i Rolnictwa
Uniwersytetu Warmińsko – Mazurskiego w Olsztynie
dotyczącej oceny jakości kształcenia
na kierunku
OGRODNICTWO
prowadzonym na poziomie studiów pierwszego i drugiego stopnia

Informacje wstępne

1. Skład Zespołu Oceniającego

Wizytację w dniach 3-4 marca 2010 roku przeprowadził Zespół Oceniający w składzie:

- dr inż. Karol Krajewski (przewodniczący, członek PKA),
- dr hab. Renata Dobromilska (członek i ekspert PKA),
- prof. dr hab. Kazimierz Tomala (ekspert PKA),
- mgr Edyta Lasota- Bełzek (ekspert ds. formalno – prawnych PKA),
- Marcin Rzepecki (przedstawiciel PSRP, ekspert PKA).

2. Informacje o procesie przygotowania do wizytacji oraz o jej przebiegu

Państwowa Komisja Akredytacyjna po raz drugi oceniała w Uczelni jakość kształcenia na kierunku *ogrodnictwo*. Poprzednia ocena przeprowadzona została w 2004 r., a w jej rezultacie Prezydium PKA podjęło uchwałę w dniu 27 stycznia 2005 roku, wydając ocenę pozytywną dla kształcenia prowadzonego na poziomie studiów I i II stopnia w systemie studiów stacjonarnych, ze specjalnością *produkcja ogrodnicza*. W jej rezultacie datę następnej oceny jakości kształcenia wyznaczono na rok akademicki 2009/2010. Obecna wizytacja odbyła się w dniach 3-4 marca 2010 roku i została przygotowana oraz przeprowadzona zgodnie z obowiązującą procedurą. Władze Uczelni i Wydziału stworzyły dobre warunki do pracy Zespołu Oceniającego.

Wizytację członkowie Zespołu poprzedzili zapoznaniem się z *Raportem samooceny* przekazanym przez władze Uczelni, ustaleniem podziału kompetencji w trakcie wizytacji oraz sformułowaniem wstępnie dostrzeżonych problemów. W toku wizytacji Zespół spotkał się z władzami Uczelni i Wydziału prowadzącego oceniany kierunek, analizował dokumenty zgromadzone wcześniej na potrzeby wizytacji przez władze Uczelni, otrzymał od władz Uczelni dodatkowo zamówione dokumenty, przeprowadził hospitacje i spotkania

ze studentami oraz spotkanie z pracownikami realizującymi zajęcia na ocenianym kierunku, przeanalizował wylosowane prace dyplomowe między innymi pod względem podobieństwa do źródeł internetowych.

Wizytacja przebiegała sprawnie, a władze Wydziału udzielały wyjaśnień i informacji oraz udostępniały wymagane dokumenty. Duże zaangażowanie i życzliwość wobec Zespołu wizytującego wykazali szczególnie: Dziekan Wydziału prof. dr hab. Józef Tworkowski, prodziekani: prof. dr hab. Zbigniew Szwejkowski, dr hab. Jacek Olszewski oraz lider kierunku -dr hab. Jan Kopytowski, kierownik Katedry Ogrodnictwa i pracownicy Dziekanatu.

Prezentowany *Raport Zespołu oceniającego* opracowany został na podstawie przedłożonego przez Uczelnię *Raportu samooceny*, przedstawionej w toku wizytacji dokumentacji uzupełniającej dotyczącej: toku studiów, spraw kadrowych oraz organizacji uczelni, a także rozmów z Władzami Uczelni oraz jej pracownikami i studentami (w tym z samorządem studenckim), podczas wizytacji, która odbyła się w planowanym wcześniej terminie. Wykorzystano także informacje zawarte w poprzednich ocenach tego kierunku przez PKA oraz podjętych uchwałach. *Raport Zespołu Oceniającego* zawiera oceny warunków prowadzenia studiów wyższych na kierunku *ogrodnictwo* realizowanym na Wydziale Kształtowania Środowiska i Rolnictwa Uniwersytetu Warmińsko- Mazurskiego w Olsztynie oraz ocenę jakości kształcenia na tym kierunku na poziomie studiów pierwszego i drugiego stopnia. Analizy i oceny dokonano według stanu w dniach wizytacji. Podstawy prawne przeprowadzonej oceny zawarto w Załączniku Nr 1 do Raportu.

Załącznik Nr 1 - Podstawa prawna wizytacji

Część I. Uczelnia i jednostka prowadząca oceniany kierunek studiów oraz ich organy.

I.1.Ocena misji i strategii uczelni, pozycji uczelni w środowisku i na rynku edukacyjnym

Uczelnia sformułowała swoją misję w trakcie łączenia się dawnej Akademii Rolniczo-Technicznej z dwoma innymi uczelniami olsztyńskimi (na mocy ustawy z dnia 28 sierpnia 1999 roku) i tworzenia nowoczesnej autonomicznej uczelni państwowej. Jako priorytet nowej Uczelni uznano pomnażanie kapitału intelektualnego, służącego zrównoważonemu rozwojowi regionu Warmii i Mazur oraz tworzenia warunków do zdobywania i kreowania wiedzy, przy zachowaniu niezależności myśli i postaw oraz obronie uznanych zasad wartości akademickich. Za główne cele strategiczne Uczelni uznano przygotowywanie kadr do pracy w szeroko rozumianej gospodarce żywnościowej, umiejących sprostać współczesnym wymaganiom, w tym rozwoju zrównoważonego i rozumnego korzystania

z zasobów Ziemi. Podstawą jest przekazywanie nowoczesnej wiedzy i umiejętności w zakresie nauk rolniczych, biologicznych ekonomicznych i inżynierskich. Wizytowany kierunek studiów *ogrodnictwo* dobrze mieści się w tym obszarze, korzystając z wielu wymienionych dziedzin. Integralną częścią działalności Uczelni stanowią badania naukowe przede wszystkim w obrębie nauk rolniczych i przyrodniczych. Tak sformułowana misja odpowiada powinności uniwersytetu i jego roli w regionie północno - wschodniej Polski, w którym funkcjonuje. W misji podkreśla się, ustawiczną aktualizację i modyfikację programów kształcenia, wprowadzanie w nauczaniu technik informatycznych, wyzwalanie kreatywności studentów, a także wysoką jakość kształcenia praktycznego. Zagadnienia te mają istotne znaczenia dla jakości kształcenia.

W dostępnej dokumentacji (*Raport samooceny*) nie zdefiniowano szczegółowo strategii Uczelni, ale w toku rozmów z władzami UWM w Olsztynie stwierdzono, że do strategicznych kierunków działalności zaliczyć należy pełne wprowadzenie trójstopniowego systemu studiów, wzbogacanie kształcenia w nowoczesne metody i techniki kształcenia, doskonalenie systemu organizacji, kontroli oraz jakości kształcenia. W zakresie nauki jako kluczowe zadanie uznano zwiększenie roli Uczelni, stanowiący znaczący ośrodek nauk rolniczych i biologicznych, w skali europejskiej. Jako ważny obszar wskazano też współpracę z gospodarką, uznając za ważną intensyfikację transferu wyników badań do praktyki.

Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie jest dużą uczelnią publiczną (ponad 32 tys. studentów, prawie dwa tysiące nauczycieli akademickich, w tym ok. 500 profesorów tytularnych i doktorów habilitowanych), pracujących na 16 wydziałach, z liczbą absolwentów 7 tys. rocznie), największą uczelnią regionu północno - wschodniej Polski (o wyraźnym charakterze rolniczym i przyrodniczym) z istotną rolą nauk rolniczych, która osiąga ważną pozycję wśród krajowych uczelni o podobnym charakterze. Na tym obszarze kraju Uczelnia zajmuje zdecydowanie dominującą pozycję w sferze szkolnictwa wyższego i nauki.

Uczelnia utrzymuje też bliską współpracę z władzami samorządu województwa warmińsko - mazurskiego oraz z władzami administracyjnymi i samorządowymi Polski północno - wschodniej. Ścisła współpraca dotyczy szczególnie przedsiębiorstw zlokalizowanych w regionie. Uniwersytet jest dobrze postrzegany przez najbliższe otoczenie społeczne i gospodarcze oraz posiada renomę najważniejszego ośrodka akademickiego regionu.

■ Można uznać, że Uniwersytet Warmińsko- Mazurski w Olsztynie odpowiednio sformułował i dobrze wypełnia swą misję oraz konsekwentnie dąży do rozwoju ukierunkowanego

na potrzeby regionu północno -wschodniej Polski oraz rozwoju kadr Uczelni. Osiągnął uznaną i znaczącą pozycję na rynku edukacyjnym wśród uczelni publicznych o podobnym charakterze i dominuje w regionie. Wizytowany kierunek ogrodnictwo dobrze mieści się w misji Uczelni i odpowiada założonym celom strategicznym. Uczelnia dostrzega zagadnienia jakości kształcenia, umieszczając je w strategii oraz realizując praktycznie te działania.

I.2. Ocena zgodności kompetencji organów uczelni i jednostki oraz podejmowanych przez nie działań z przepisami prawa i przepisami wewnętrznymi

Uniwersytet Warmińsko -Mazurski w Olsztynie jest uczelnią publiczną i podlega ustawie z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. Nr 164, poz. 1365, z późn. zm.). Zgodnie ze statutem Uczelni jej organem jednoosobowym są: rektor i dziekani. Organy Uczelni oraz Wydziału zostały powołane zgodnie z przepisami wewnętrznymi Uczelni.

Rektor kieruje działalnością Uczelni i reprezentuje ją na zewnątrz. Kompetencje Rektora określa statut Uczelni. Składy organów kolegialnych są zgodne z przepisami powszechnie obowiązującymi oraz Statutem Uczelni. Funkcję Rektora Uniwersytetu Warmińsko – Mazurskiego w Olsztynie pełni prof. dr hab. Józef Górniewicz. Został powołany na kadencję od 2008 r. do 2012 r., a jako nauczyciel akademicki jest zatrudniony na podstawie mianowania na stanowisku profesora zwyczajnego. Rektor działa zgodnie z kompetencjami określonymi w ustawie Prawo o szkolnictwie wyższym oraz w statucie Uczelni. Rektor wydaje zarządzenia, które są w sposób prawidłowy archiwizowane.

Organem kolegialnym Uczelni są Senat i rady wydziałów. Skład Senatu tworzy 78 osób i jest on następujący: przedstawiciele nauczycieli akademickich posiadających tytuł naukowy profesora lub stopień naukowy doktora habilitowanego (40 osób), przedstawiciele pracowników niebędących nauczycielami akademickimi (6 osób), przedstawiciele studentów i doktorantów w liczbie zapewniającej im 20% składu wszystkich członków Senatu (17 osób), co spełnia wymogi art. 61 ust. 4 powyższej ustawy. Uchwały Senatu oraz protokoły z jego posiedzeń są dokumentowane poprawnie, zawierają podpisy przewodniczącego posiedzenia Senatu i osoby sporządzającej protokół.

Poddane analizie losowo wybrane uchwały Senatu oraz Zarządzenia Rektora zostały podjęte zgodnie z ich kompetencjami ustawowymi i statutowymi. Senat wywiązał się z obowiązku ustawowego w zakresie art. 169 ust. 2 ustalając warunki i tryb rekrutacji oraz formy studiów na poszczególnych kierunkach, podając uchwałę do wiadomości publicznej nie później niż do dnia 31 maja roku poprzedzającego rok akademicki, którego uchwała dotyczy, i przesyłając ją ministrowi właściwemu do spraw szkolnictwa wyższego. Senat

wywiązał się także z obowiązku wynikającego z art. 130 ust. 2 ustawy, tj. określił zasady ustalania zakresu obowiązków nauczycieli akademickich, rodzajów zajęć dydaktycznych objętych zakresem tych obowiązków, w tym wymiar zadań dydaktycznych dla poszczególnych stanowisk, oraz zasady obliczania godzin dydaktycznych. Wysokość pensum dydaktycznego została określona w sposób zgodny z art. 130 ust. 3 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym. Senat Uczelni określił roczny wymiar zajęć dydaktycznych dla poszczególnych stanowisk, na mocy Uchwały Nr 180 Senatu Uniwersytetu Warmińsko – Mazurskiego w Olsztynie z dnia 29 maja 2009 r.

Organami w ramach Wydziału Kształtowania Środowiska i Rolnictwa UWM są dziekan i rada wydziału. Dziekan Wydziału jest powołany na kadencję 2008-2012, zatrudniony na podstawie mianowania na stanowisku profesora zwyczajnego. Rada Wydziału dobrze wywiązuje się z obowiązków przewidzianych w ustawie Prawo o szkolnictwie wyższym dla podstawowych jednostek organizacyjnych uczelni, zatwierdzając plany i programy studiów prowadzonych w ramach poszczególnych kierunków. Poddane analizie losowo wybrane uchwały, protokoły z posiedzeń Rady Wydziału oraz listy obecności i stwierdzono, że dokumenty te są sporządzone poprawnie i odpowiednio sygnowane. Dokonano zmian w numeracji tych dokumentów, zgodnie z uwagami Raportu zespołu oceniającego.

Regulamin studiów na UWM w Olsztynie spełnia wymogi zawarte w art. 161 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym. Opłaty za wydanie dokumentów dotyczących przebiegu studiów są zgodne z rozporządzeniem Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z 2 listopada 2006 r. sprawie dokumentacji przebiegu studiów. Stwierdzono ponadto, że Regulaminy: Pomocy Materialnej, Studiów oraz pobierania opłat obowiązujące w Uczelni zostały zaakceptowane przez Organy Samorządu Studenckiego, a ich treść nie budzi zastrzeżeń. Wysokość opłat pobieranych przez Uczelnię za wydawane dokumenty jest zgodna z rozporządzeniem MNiSW w sprawie dokumentacji przebiegu studiów. Inne szczegółowe uwagi do wewnętrznych przepisów Uczelni zawarto w Załączniku Nr 2.

Załącznik Nr 2 - Uwagi szczegółowe do wewnętrznych przepisów uczelni.

■ *Należy stwierdzić, że organy kolegialne i jednoosobowe Uczelni oraz Wydziału podejmują decyzje zgodnie ze swoimi ustawowymi oraz statutowymi kompetencjami. Wywiązują się również z obowiązków przewidzianych dla organów uczelni przez Ustawę.*

I.3. Ocena struktury organizacyjnej jednostki, a zadania naukowe i dydaktyczne

Podstawowymi jednostkami Uczelni są wydziały, których obecnie funkcjonuje 16. Jednym z nich jest Wydział Kształtowania Środowiska i Rolnictwa. Na poszczególnych wydziałach funkcjonują katedry, zakłady i laboratoria. Na wizytowanym Wydziale wyodrębniono 18 samodzielnych jednostek organizacyjnych, w tym Katedrę Ogrodnictwa, odpowiedzialną za realizację zajęć na kierunku ogrodnictwo oraz prowadzenia badań naukowych z tego zakresu. W zajęcia na tym kierunku zaangażowanych jest jednak więcej osób (30 osób w ramach minimum kadrowego), niż tylko pracownicy Katedry (11 osób), co oznacza potrzebę analizowania zadań naukowych i dydaktycznych w skali całego Wydziału oraz wskazuje na potrzebę interdyscyplinarnego podejścia do procesu.

■ *Struktura organizacyjna Wydziału oparta na dużych jednostkach organizacyjnych (katedrach) z wydzielonym zespołem laboratoriów, jest właściwa dla realizacji badań naukowych oraz dostosowana do procesów kształcenia, na prowadzonych przez Wydział kierunków studiów, w tym wizytowanego kierunku ogrodnictwo. Katedra Ogrodnictwa, podstawowa jednostka w zakresie wizytowanego kierunku studiów, prowadzi badania naukowe w obrębie tego kierunku oraz oferowanych specjalności, a tym samym zapewnia realizację zadań dydaktycznych kierunku ogrodnictwo.*

I.4. Informacja o liczbie studentów oraz ocena spełnienia wymagań dotyczących liczby studentów studiów stacjonarnych

Liczbę studentów Uczelni i kierunku oraz uczestników studiów doktoranckich Uczelni, według stanu w dniu wizytacji, z rozbiciem na formy kształcenia (stacjonarne bądź niestacjonarne) zawarto w tabeli 1

Tabela nr 1.

Forma kształcenia	Lista studentów		Liczba uczestników studiów doktoranckich
	Uczelni, w tym kierunek		Uczelni
Studia stacjonarne	21 702	214	428
Studia niestacjonarne	9 157	-	-
Razem	30 859	214	428

Osoby studiujące w formie studiów stacjonarnych na UWM w Olsztynie stanowią ponad 70% ogółu studentów. Na wizytowanym kierunku prowadzone są tylko studia stacjonarne.

■ *Uczelnia spełnia wymagania dla uczelni publicznych określone w art. 163 ust. 2 Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. Nr 164, poz. 1365 z późn. zm.)*

I.5. Informacje o prowadzonych przez jednostkę kierunkach studiów i dotychczasowych

wynikach ocen/akredytacji oraz posiadanych uprawnieniach do nadawania stopni naukowych i prowadzonych studiach doktoranckich.

Wydział Kształtowania Środowiska i Rolnictwa poza wizytowanym kierunkiem *ogrodnictwo* prowadzi kształcenie na trzech kierunkach studiów, które uzyskały wcześniej ocenę pozytywną jakości kształcenia, a mianowicie na kierunkach rolnictwo (ocena w 2008 roku), ochrona środowiska (2009), architektura krajobrazu (2007) oraz na kierunku inżynieria i systemy gospodarowania rolniczego, gdzie nie została jeszcze przeprowadzona ocena jakości kształcenia przez zespół PKA. Na kierunku *ogrodnictwo*, prowadzone są studia I i II stopnia w systemie studiów stacjonarnych ze specjalnością *produkcja ogrodnicza*, które uzyskały ocenę pozytywną w dniu 27. stycznia 2005 roku.

Rada Wydziału posiada uprawnienia do nadawania stopni naukowych doktora habilitowanego i doktora nauk rolniczych w dwóch dyscyplinach – agronomii (doktora od 1959 roku, a doktora habilitowanego od 1962 r.) oraz kształtowanie środowiska (doktora od 1998 roku, a doktora habilitowanego od 2004 r.). Na Wydziale zatrudnionych jest 160 nauczycieli akademickich, w tym 32 profesorów tytularnych i 31 doktorów habilitowanych, co należy podkreślić, stanowi największą grupę samodzielnych pracowników na Uczelni.

I.6. Liczba studentów ocenianego kierunku studiów.

Liczbę studentów ocenianego kierunku studiów na Wydziale, z rozbiciem na poziomy i formy studiów oraz lata zestawiono w tab.2.

Tabela nr 2.

Poziom studiów	Rok studiów	Liczba studentów studiów		Razem
		stacjonarnych	niestacjonarnych	
I stopnia	I	62	-	62
	II	21	-	21
	III	38	-	38
	IV	52	-	52
II stopnia	I	17	-	17
	II	24	-	24
Razem		214	-	214

■ Oceniany kierunek *ogrodnictwo* na studiach stacjonarnych Wydziału ma istotne znaczenie, a jego studenci stanowią ok 13% studentów Wydziału. Zainteresowanie ocenianym kierunkiem studiów jest jednak niewielkie, ale stabilne, przy niewielkich wahaniach liczby studentów poszczególnych lat. Bariere stanowi fakt, że studia na kierunku prowadzone są wyłącznie w formie studiów stacjonarnych.

WNIOSKI Z CZĘŚCI I RAPORTU

- 1) Uniwersytet Warmińsko- Mazurski w Olsztynie jest renomowaną uczelnią, posiadającą wieloletnią tradycję kształcenia, która osiągnęła uznaną i znaczącą pozycję na rynku edukacyjnym wśród uczelni publicznych o podobnym charakterze oraz dominuje w regionie północno – wschodniej Polski. Posiada duży potencjał rozwojowy i bogatą ofertę kształcenia. Wizytowany kierunek *ogrodnictwo* dobrze mieści się w misji Uczelni i odpowiada założonym celom strategicznym. Uczelnia spełnia wymagania dla uczelni publicznych określone art. 163 ustawy, a liczba studentów na studiach stacjonarnych jest zdecydowanie wyższa od liczby studentów na studiach niestacjonarnych.
- 2) Organy kolegalne i jednoosobowe Uczelni oraz Wydziału podejmują decyzje zgodnie ze swoimi ustawowymi oraz statutowymi kompetencjami i dobrze wywiązują się z przewidzianych dla organów uczelni obowiązków ustawowych. Struktura organizacyjna Wydziału jest dostosowana do prowadzonych na Wydziale kierunków studiów, w tym dla prowadzenia kierunku *ogrodnictwo* podstawową rolę pełni Katedra Ogrodnictwa.
- 3) Oceniany kierunek *ogrodnictwo* dla spełnia dla Wydziału istotną rolę w realizacji studiów stacjonarnych. Zainteresowanie studiowaniem na tym kierunku studiów jest niewielkie, ale stabilne i podobna tendencja powinna się utrzymać.

Część II. Koncepcja kształcenia i jej realizacja.

Wizytacja dotyczyła prowadzonych w Uczelni studiów na kierunku *ogrodnictwo*. Nazwa wizytowanego kierunku *ogrodnictwo* jest zgodna z wykazem kierunków określonym w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 13 czerwca 2006 r. w sprawie nazw kierunków studiów (Dz. U. Nr 121, poz. 838, z późniejszymi zmianami) i jest umieszczona pod pozycją 75. W trakcie wizytacji skonfrontowano zapisy **Raportu samooceny** ze stanem faktycznym i wyjaśniono wszelkie niejasności i wątpliwości w dyskusji z zespołem przygotowującym dokumentację kształcenia.

Na wizytowanym kierunku prowadzone są obecnie dwustopniowe studia stacjonarne, a rekrutacja odbywa się bezpośrednio na kierunek. Studia I stopnia trwają 3,5 roku i kończą się uzyskaniem tytułu zawodowego inżyniera. Studia II stopnia trwają 1,5 roku i kończą się uzyskaniem tytułu zawodowego magistra.

II.1. Cele kształcenia i deklarowane kompetencje absolwenta.

II.1.1 Ocena zgodności sylwetki absolwenta z uregulowaniami zawartymi w standardzie

kształcenia oraz struktury kwalifikacji absolwenta

Cele kształcenia oraz kompetencje ogólne i specyficzne zdefiniowanej przez Uczelnię sylwetki absolwenta studiów pierwszego stopnia na kierunku *ogrodnictwo* w zakresie wiedzy oraz umiejętności teoretycznych i praktycznych, są zgodne ze standardami kształcenia podanymi w rozporządzeniu MNiSW z dnia 12 lipca 2007 r. oraz z deskryptorami efektów kształcenia w ramach Procesu Bolońskiego. Zgodnie z określoną sylwetką absolwenci uzyskują wiedzę i umiejętności właściwe dla zawodów z zakresu ogrodnictwa. Posiadają wiedzę z tego zakresu po kursie przedmiotów podstawowych i kierunkowych, znacząco rozszerzonych (w stosunku do standardu), realizowanych w programie studiów I° od 1.10.2009 r. Sylwetka absolwentów studiów drugiego stopnia w dużym stopniu odpowiada, sylwetce nakreślonej w standardach kształcenia oraz w pełni gwarantuje, nabycie umiejętności i ukształtowanie postawy magistra inżyniera ogrodnictwa. Uzyskiwane w procesie kształcenia kompetencje pozwalają na właściwe komunikowanie się z otoczeniem, jak również umożliwiają kształcenie ustawiczne.

Analiza celów kształcenia i deklarowanych kompetencji absolwenta wizytowanego kierunku ***ogrodnictwo*** wykazuje zgodność z przedstawioną w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 12 lipca 2007 r. Pewien niedosyt w procesie kształtowania sylwetki absolwenta budzić może niewielka oferta kształcenia w językach obcych oraz niewielki udział pracodawców w procesie ustalania programów i realizacji kształcenia.

■ *Można stwierdzić, że sylwetki absolwentów, zarówno studiów pierwszego jak i drugiego stopnia, są zgodne ze standardami. Realizowana specjalność produkcja ogrodnicza mieści się w zakresie wizytowanego kierunku studiów. Należy dążyć do zapewnienia większego udziału pracodawców w kształtowaniu koncepcji i realizacji procesu kształcenia na kierunku.*

II.1.2. Ocena zasad rekrutacji i sposobu selekcji kandydatów

Rekrutacja przeprowadzana jest raz w roku w ramach ustanowionych dla kierunku limitów przyjęć. Kandydaci na studia I stopnia przyjmowani są na podstawie konkursu świadectw dojrzałości. Wydziałowa Komisja Rekrutacyjna ustala listę przyjętych na studia na podstawie kolejności wynikającej z obliczenia punktacji za egzamin maturalny

Prowadzona przez Uczelnię procedura rekrutacji na studiów pierwszego stopnia oparta jest o uchwałę Senatu Nr 151 z 24 kwietnia 2009 r. oraz zarządzenie Rektora nr 14. Rekrutacja na studia drugiego stopnia odbywa się na mocy uchwały nr 174 Rady Wydziału Kształtowania Środowiska i Rolnictwa z dnia 17.12.2009 r. Do podjęcia studiów na drugim

stopniu kształcenia kierunku *ogrodnictwo* uprawnieni są absolwenci pierwszego stopnia studiów inżynierskich kierunku *ogrodnictwo* lub *rolnictwo*.

■ *Reasumując, można uznać, że rekrutacja na kierunek ogrodnictwo na studia zarówno pierwszego, jak i drugiego stopnia, odbywa się zgodnie z przyjętymi przez Uczelnię uchwałami i zarządzeniami, które są właściwe i typowe dla postępowania kwalifikacyjnego. Postępowanie rekrutacyjne nie odbiega od obowiązujących na innych kierunkach, ale coraz większym problemem staje się wypełnienie limitów, dlatego nie można mówić obecnie, że występuje selekcja kandydatów.*

II.1.3. Ocena realizacji programu studiów, z punktu widzenia zgodności realizowanego programu studiów z deklarowanymi celami kształcenia

Realizacja programu studiów jest zgodna z deklarowanymi celami kształcenia i tożsamością kierunku studiów *ogrodnictwo*, a programy studiów I i II stopnia spełniają wymagania standardów zarówno w zakresie treści podstawowych jak i kierunkowych. Przyjęte rozwiązania programowe umożliwiają osiągnięcie deklaracji sformułowanych w sylwetce absolwenta dla tego kierunku oraz realizowanej specjalności. Plan studiów ma właściwą strukturę dla zapewnienia odpowiednich kwalifikacji absolwenta. Pod względem liczby godzin przedmioty wymienione w standardach są realizowane zgodnie ze standardami lub z pewnym nadmiarem. W ramach kierunku *ogrodnictwo* realizowane są na Wydziale wyłącznie studia stacjonarne pierwszego i drugiego stopnia.

Kształcenie na poszczególnych rocznikach odbywa się w oparciu o dwa różne programy nauczania, gdyż dodatkowo studenci IV roku studiów inżynierskich, kończący obecnie studia, realizują je wg standardów z 2002 roku (Dz.U.02, Nr 116, poz. 1004), co było przedmiotem oceny w poprzedniej akredytacji. Studia inżynierskie trwające 7 semestrów (dla studentów I, II i III roku), realizowane są wg programu opartego na bazie standardu kształcenia z 12 lipca 2007 roku (Dz. U. Nr 164, poz. 1166). Od roku akademickiego 2009/2010 realizowane są studia wg standardów obowiązujących dla studiów I i II stopnia. Aktualnie obowiązujące standardy kształcenia dla kierunku *ogrodnictwo* przewidują realizację 2200 godz. dydaktycznych, w tym 300 godz. treści podstawowych i 390 godz. treści kierunkowych. Należy stwierdzić, że w programie tym generalnie ujęto wszystkie przedmioty i treści zapisane w standardzie, a liczba zrealizowanych godzin znacznie przekracza minimalną liczbę godzin przypisanych tym treściom w standardzie. Stwierdzono

jednak, że treści kształcenia dotyczące przetwórstwa owoców i warzyw oraz podstaw prawa są niewystarczające.

Łącznie realizowanych jest 345 godzin przedmiotów do wyboru oraz seminarium inżynierskie, co łącznie przekracza znacznie wymagania standardu w tym zakresie. Sekwencja przedmiotów jest na ogół prawidłowa, z wyjątkiem przedmiotu *przechowywanie owoców, warzyw i kwiatów*, który realizowany jest na II roku studiów, jeszcze przed przedmiotem *sadownictwo*, rozpoczynającym się dopiero na roku III.

Studia drugiego stopnia magisterskie trwają 3 semestry i także opierają się na dwóch różnych programach. Kształcenie odbywa się w zakresie jednej specjalności - produkcja ogrodnicza. Aktualnie obowiązujący od roku akademickiego 2009/2010 program zakłada realizację 876 godz. dydaktycznych (standard 800 godz.), w tym 90 godz. treści podstawowych (standard 60 godz.) i 576 godz. treści kierunkowych (standard 240 godz.). zawiera on wszystkie treści wymienione w standardzie. Przedmioty do wyboru umieszczone są w planie w semestrze 2 i 3, stanowią 180 godz. treści do wyboru, tj. 31,3%, co pokrywa potrzeby standardu. W programie znajduje się też jeden przedmiot (do wyboru) w języku angielskim *organic farming*. Należałoby się zastanowić nad strukturą treści i zakresem realizowanych na kierunku elektywów. Generalnie można stwierdzić, że dobór przedmiotów nauczania jest zgodny ze standardem dla tego kierunku studiów, a programy wszystkich przedmiotów są opracowane starannie. Sekwencja przedmiotów nauczania w planie studiów jest na ogół poprawna.

■ *Analiza przedstawionych planów studiów i zapisów treści programowych w sylabusach wykazała, że realizowana jest odpowiednia liczba godzin zajęć ogółem na studiach stacjonarnych. Realizowane są także wszystkie zapisane w standardach grupy przedmiotów, w wymaganej liczbie godzin, oraz wymagane standardami treści programowe. Sekwencja przedmiotów jest na ogół prawidłowa, chociaż wymaga pewnych korekt. Na studiach opartych na nowych standardach zapewniony został też odpowiedni udział treści do wyboru przez studentów, powyżej 30% ogólnej liczby godzin.*

II.1.4 Ocena systemu ECTS.

Wszystkim przedmiotom realizowanym w ramach ocenianych programów studiów przypisane zostały punkty ECTS, także w kartach przedmiotów (sylabusach). Nakład pracy własnej studenta na studiach inżynierskich w każdym semestrze został oceniony na 30 ECTS, natomiast na studiach drugiego stopnia na pierwszym semestrze – 30, na drugim – 27

i na trzecim – 33 ECTS. Poszczególnym przedmiotom przypisano punkty w przedziale 1,5-6 ECTS, co uznać należy jako realne. Student na studiach pierwszego stopnia otrzymuje 15 ECTS za przygotowanie pracy dyplomowej i egzamin dyplomowy, a na studiach magisterskich 20 ECTS. Według obowiązujących standardów liczba punktów ECTS w programie studiów inżynierskich nie powinna być mniejsza niż 210, a na studiach drugiego stopnia - niż 90. Warunek ten został spełniony w programach studiów obydwu poziomów kształcenia, zarówno w sensie liczbowym, jak również w strukturze podziału grup treści na podstawowe i kierunkowe. W tym zakresie liczba uzyskanych punktów ECTS zawsze przekraczała wymagany standard, ale w odpowiedzi Uczelnia uzasadniła te przekroczenia. Dla studentów i pracowników kierunku **ogrodnictwo**, na 153 stronach, opracowano *Informator ECTS*, zawierający nie tylko informacje o Uczelni i kierunku studiów, ale też regulacje prawne procesu kształcenia oraz ofertę dydaktyczną, programy studiów i sylabusy.

■ *Można stwierdzić, że na wizytowanym kierunku istnieje odpowiedni system przenoszenia osiągnięć studenta oparty na punktach ECTS.*

II.1.5 Ocena systemu opieki naukowej i dydaktycznej

System informowania studentów opiera się na wykorzystaniu strony internetowej Wydziału oraz gablot informacyjnych w siedzibie dziekanatu, co w stopniu wystarczającym zaspokaja potrzeby studentów. Plan studiów, program zajęć oraz sylabusy są łatwo dostępne dla studentów z poziomu strony www Wydziału. Dostęp do informacji związanych z tokiem i przebiegiem studiów student otrzymuje w dziekanacie, otwartym dla studentów w wystarczającym przedziale czasu, jednak warto rozważyć przesunięcie terminu otwarcia na późniejszą godzinę z racji uczęszczania studentów na zajęcia w terminach porannych. Pracę dziekanatu studenci oceniają na ogół pozytywnie.

Nauczyciele akademicki przestrzegają zasad informowania studentów o organizacji zajęć podczas pierwszych zajęć w semestrze. Prowadzący stosują się do wyznaczonych terminów konsultacji, jednak preferowaną przez studentów formą kontaktu jest droga elektroniczna.

Uczelnia zapewnia możliwość połączenia z Internetem poprzez punkty dostępne oraz sieć bezprzewodową w wybranych budynkach Uczelni. W tej sytuacji zasugerowano zwiększenie zasięgu sieci bezprzewodowej, we wszystkich budynkach Wydziału, co jak wskazano w odpowiedzi powinno nastąpić w skali Uczelni już wkrótce. Materiały

dydaktyczne zarówno drukowane jak i elektroniczne zawarte w zbiorach bibliotecznych są w stopniu wystarczającym dostępne dla studentów.

Harmonogram roku akademickiego i terminy sesji są odpowiednio dostosowane do potrzeb studentów. Program zajęć, zasady zaliczania oraz literatura (podstawowa i uzupełniająca) niezbędna do opanowania pewnego zakresu wiedzy/umiejętności w celu zaliczenia danego przedmiotu podawane są także na początku semestru. Studenci mają dostęp do sylabusów z poszczególnych przedmiotów, materiały do ćwiczeń otrzymują od prowadzących. Dostępność biblioteki uczelnianej i czytelnicy jest oceniana pozytywnie.

■ *Można uznać, że system opieki naukowej i dydaktycznej jest sprawny i odpowiedni do potrzeb studentów.*

II.2. Analiza i ocena efektów kształcenia.

II.2.1. Ocena systemu weryfikacji etapowych i końcowych osiągnięć studentów.

Do oceny przedstawiono Zespołowi liczne i różnorodne prace etapowe (sprawdziany w formie opisowej i tekstowej, referaty z seminariów inżynierskich i magisterskich, zielniki, gabloty z owadami, dekoracje i stroiki) oraz zaliczeniowe (projekty gospodarstw ogrodniczych, pisemne prace egzaminacyjne, postery wykonane w celu prezentacji projektowych prac inżynierskich i magisterskich). Przedstawione Zespołowi prace były korygowane przez nauczycieli i ocenione. Wystawiono różnorodne oceny, były wśród nich prace wyróżnione – bardzo dobre, ale były także ocenione negatywnie – niedostateczne.

■ *Zespół Oceniający stwierdził, że wiedza zdobywana w trakcie studiów jest weryfikowana we właściwy sposób i systematycznie.*

II.2.2. Analiza skali i ocena przyczyn odsiewu.

Na studiach inżynierskich po pierwszym roku skreślonych zostało w stosunku do liczby osób rozpoczynających naukę 48% studentów. Od drugiego do trzeciego roku odsiew studentów zmniejszył się zdecydowanie i wynosił 28-11%, a na roku czwartym – 17%. Przyczyny tego stanu po pierwszym roku są podobne, jak w innych uczelniach. Studenci nie uzyskali zaliczeń lub nie zdali egzaminów z przedmiotów podstawowych. Na kolejnych latach studiów odsiew spowodowany był brakiem postępów w nauce lub problemami materialnymi studentów. Na studiach drugiego stopnia odsiew studentów

(13,8%) notowano wyłącznie po roku pierwszym. Studenci rezygnowali z dalszej edukacji w tym przypadku na rzecz zatrudnienia lub wyjazdu za granicę.

II.2.3. Ocena zasad dyplomowania, w tym wewnętrznych uregulowań prawnych

Dyplomowanie na kierunku *ogrodnictwo* odbywa się zgodnie z zasadami określonymi Regulaminem Studiów (rozdział 7 i 8). W ocenianych przez Zespół pracach dyplomowych zasady Regulaminu były przestrzegane. Ustny egzamin dyplomowy składany jest przed komisją powołaną przez dziekana. Obejmuje on 3 pytania (2 kierunkowe – losowane spośród zestawu 46 pytań zatwierdzonych przez Komisję Dydaktyczną ds. kierunku *ogrodnictwo* oraz jedno specjalnościowe – zadane przez recenzenta z zakresu tematyki pracy).

Protokoły egzaminów dyplomowych przeglądane przez Zespół Oceniający wskazują, iż egzaminy przeprowadzane są wg przepisów przyjętych w Regulaminie Studiów. Stwierdzono odstępstwo od tej reguły tylko w jednym przypadku i zadano jedno pytanie związane z kierunkiem studiów, a 2 ze specjalnością i tematem pracy. Zespół Oceniający stwierdził, iż główną składową oceny na dyplomie jest średnia z całego okresu studiów, natomiast wynik z egzaminu dyplomowego jest uwzględniany w niewielkim zakresie. Można też zauważyć, że przepisy dotyczące zasad dyplomowania nie normują charakteru prac dyplomowych.

Dokonano oceny jakości losowo wybranych prac dyplomowych (inżynierskich oraz magisterskich), sprawdzając zgodność z kierunkiem i specjalnością kształcenia, a także ze specjalnością promotora i formalnymi kwalifikacjami recenzenta, poprawności sformułowanego tematu, jakości hipotez, metod ich weryfikacji, spójności sformułowanego tematu, jasności hipotez, metod ich weryfikacji, spójności struktury pracy z podjętym problemem badawczym, aktualną literaturą. Wśród plac dyplomowych inżynierskich stwierdzono kilka prac o charakterze przeglądowym, w których zabrakło wkładu własnego autora, np. dokonania analizy porównawczej i oceny. Większość ocenionych prac dyplomowych to prace eksperymentalne, na bardzo dobrym lub dobrym poziomie. Prace projektowe dotyczyły zagospodarowania terenów zieleni i były bardzo dobrze zredagowane. Wszystkie analizowane przez Zespół prace dyplomowe były zgodne z kierunkiem studiów, także poziom analizowanych prac nie budził zastrzeżeń. Oceny prac wystawiane przez promotorów i recenzentów nie były zróżnicowane w stopniu wystarczającym i różniły się co najwyżej o pół stopnia. Szczegóły dotyczące przeanalizowanych prac inżynierskich i magisterskich zawarto w załączniku Nr 3.

Załącznik Nr 3 – Ocena poszczególnych losowo wybranych prac dyplomowych.

Prace inżynierskie w zdecydowanej większości mieściły się w obrębie kierunku i były na dobrym poziomie. Dominowały prace eksperymentalne, ale wśród tych prac znaleźć można też opracowania przeglądowe, literaturowe, które nie miały charakteru inżynierskiego. Prace magisterskie były bardzo różnorodne w tematyce, ale mieściły się w obrębie kierunku. W zdecydowanej większości miały charakter badawczy, eksperymentalny. Prace dyplomowe były na ogół na dobrym i bardzo dobrym poziomie. Egzaminy dyplomowe, zwłaszcza inżynierskie powinny jednak lepiej weryfikować wiedzę kierunkową absolwenta.

■ *Dyplomowanie na kierunku **ogrodnictwo** odbywa się zgodnie z zasadami określonymi Regulaminem Studiów. Prace dyplomowe posiadały różnorodną tematykę, w zdecydowanej większości mieściły się w zakresie kierunku i były na dobrym poziomie.*

II.2.4. Ocena zdefiniowanych przez uczelnię efektów kształcenia,

Określone przez Uczelnię efekty kształcenia: wiedza, umiejętności i postawy absolwenta kierunku *ogrodnictwo* są zdefiniowane w sposób prawidłowy, zgodny ze standardami kształcenia. Należy stwierdzić, iż przygotowane plany i programy zajęć umożliwiają osiągnięcie zadeklarowanych celów. Realizowany na Wydziale program studiów pierwszego i drugiego stopnia w ramach tylko jednej specjalności *produkcja ogrodnicza* pozwala wykształcić absolwenta, który może zajmować się produkcją zarówno warzyw, owoców, ziół, grzybów jak i produkcją szkółkarską materiału ogrodniczego. Stosunkowo duża liczba godzin przedmiotów z zakresu kształtowania zieleni daje absolwentom nie tylko wiedzę z tego zakresu, ale przygotowuje do planowania i projektowania terenów zieleni.

Zdefiniowane także przez Uczelnię ogólne efekty kształcenia takie jak: wiedza ogólna, umiejętność abstrakcyjnego myślenia i formalizowania opisów, elastyczność w dostosowaniu się do zmieniającej się rzeczywistości, zdolność do samodzielnego zdobywania wiedzy jest prawidłowa i zgodna ze standardami kształcenia i realizowanym programem nauczania.

■ *Efekty kształcenia: wiedza, umiejętności i postawy absolwenta kierunku ogrodnictwo są zdefiniowane w sposób prawidłowy, zgodny ze standardami kształcenia, a plany i programy zajęć umożliwiają osiągnięcie zadeklarowanych celów kształcenia.*

II.3. Ocena organizacji i realizacji procesu dydaktycznego.

II.3.1. Ocena stosowanych metod dydaktycznych i trafności ich doboru

Kształcenie studentów na kierunku *ogrodnictwo* odbywa się w oparciu o standardowe metody dydaktyczne: wykłady (tradycyjne i interaktywne), ćwiczenia (audytoryjne, laboratoryjne i terenowe) oraz seminaria. W planach i programach studiów uwzględniono pracę własną studenta, bez bezpośredniego udziału nauczyciela akademickiego. W programie studiów inżynierskich obowiązującym od 1.10.2009 r. w ramach bloków przedmiotów do wyboru (F1-F8) w semestrach 3-7 wprowadzono w każdym z tych semestrów 15 godzin bez bezpośredniego udziału nauczyciela akademickiego. Ta sama zasada dotyczy pozostałych, realizowanych planów i programów przez inne roczniki kierunku *ogrodnictwo*. W realizacji programu studiów nie stosuje się e-learningu. Można jednak stwierdzić, że stosowane metody dydaktyczne są właściwe, różnorodne i trafnie dobrane.

Wykłady, prowadzą generalnie nauczyciele akademicy z tytułem naukowym profesora lub stopniem doktora habilitowanego. Wykłady prowadzone są również przez adiunktów ze stopniem doktora, za zgodą Rady Wydziału. Duży nacisk kładziony jest na realizację ćwiczeń terenowych. Odbywają się one w ogrodzie Zakładu Dydaktyczno - Doświadczalnego, gdzie zlokalizowane są kolekcje warzyw, ziół, roślin ozdobnych, drzew oraz krzewów. Praktykowane są stałe wyjazdy do licznych gospodarstw ogrodniczych, a także do Ogrodów Botanicznych w Rogowie i Powsinie oraz do arboretum w Kudypach.

Studenci niepełnosprawni mogą podejmować studia bez większych ograniczeń, jeśli uzyskają stosowne zaświadczenie lekarskie o braku przeciwwskazań. Przewiduje się dla nich specjalną pomoc materialną oraz udogodnienia techniczne.

II.3.2. Ocena dostępności i jakości sylabusów.

Karty przedmiotów są dostępne dla studentów oraz innych osób na stronie internetowej www.uwm.edu.pl/wksir/Witryna/. Sylabusy ujęte są również w opracowaniu „Informator ECTS” dla kierunku studiów ***ogrodnictwo***. Widoczne są też w gablotach umieszczonych w katedrach i zakładach, w których realizowane są zajęcia dydaktyczne. Sylabusy mają ujednoliconą formę i zawierają niezbędne treści charakteryzujące realizowany przedmiot i osoby odpowiedzialne za jego wykonanie. Karty przedmiotów zawierają więc wszystkie potrzebne informacje i są ogólnie dostępne.

Opracowane dla poszczególnych przedmiotów sylabusy są na ogół prawidłowo sformułowane. Zespół Oceniający sformułował jednak pewne uwagi do sylabusów, dotycząc one zbyt małej liczby zalecanych pozycji literatury niektórych przedmiotów, jak również braku podziału literatury na podstawową i uzupełniającą.

II.3.3. Ocena sposobu realizacji i systemu kontroli praktyk.

Cele praktyki, formy realizacji, system kontroli oraz ich zaliczanie reguluje obowiązujący Regulamin praktyki zawodowej dla studentów Wydziału. Do roku akademickiego. 2009/2010 w programie studiów inżynierskich stosowany był stosunkowo duży wymiar szkolenia praktycznego studentów, który poza 5-miesięczną praktyką kierunkową w trakcie 6 semestru, został uzupełniony o zajęcia praktyczne, a łączny wymiar praktyk na pierwszym stopniu kształcenia wykroczył poza wymagany okres 8 tygodni.

Od roku akademickiego 2009/2010 szkolenie praktyczne studentów na studiach pierwszego stopnia realizowane jest w wymiarze 8 tygodni. Bazą, w której przebiega szkolenie praktyczne z zakresu szkółkarstwa, sadownictwa i warzywnictwa oraz roślin ozdobnych i leczniczych jest ogród Zakładu Dydaktyczno-Doświadczalnego UWM, a także krajowe i zagraniczne instytucje i gospodarstwa ogrodnicze, zapewniające realizację programu kształcenia (program i zasady odbywania praktyki są przedstawiane studentom). Praktyka posiada dobry program i stanowi integralną część programu studiów, a także organizacja praktyki zdaje się być właściwa dla osiągnięcia celów kształcenia. Został powołany opiekun praktyk odpowiedzialny za organizację praktyk i rozliczenie studentów. Podstawą zaliczenia praktyki jest ustne sprawdzenie zdobytych umiejętności, dziennik praktyk oraz poświadczenie o odbytej praktyce. Z kolei na drugim stopniu kształcenia studenci odbywają minimum 4-tygodniową praktykę dyplomową po pierwszym semestrze studiów. Długość i termin jej odbywania są ustalane indywidualnie dla każdego dyplomanta, zaś nadzór merytoryczny nad jej przebiegiem sprawuje opiekun pracy magisterskiej.

Zespół przeprowadził rozmowę z opiekunem. praktyk i zapoznał się z dokumentacją dotyczącą praktyk (w tym losowo wybranych dzienników praktyk). Z przeprowadzonej rozmowy i analizy dokumentów wynika, że opisane w *Raporcie samooceny* cele praktyk, formy realizacji, system kontroli oraz zaliczanie są zgodne z obowiązującymi standardami.

II.3.4. Ocena organizacji studiów

Organizacja studiów opisana jest w Regulaminie Studiów. Zasady organizacji kształcenia reguluje coroczne Zarządzenie Rektora UWM, dotyczące organizacji roku akademickiego. Podczas wizytacji uzyskano informacje odnośnie tygodniowego obciążenia godzinowego studentów. Obciążenie tygodniowe jest typowe dla kierunku studiów *ogrodnictwo*, a relacje pomiędzy liczbą godzin wykładów i ćwiczeń są poprawne.

Analiza tygodniowego planu studiów wykazała, iż zajęcia na kierunku *ogrodnictwo* na poszczególnych latach studiów inżynierskich odbywają się w miarę równomiernie w ciągu

tygodnia, zarówno w godzinach rannych, jak i wieczorem. Na drugim stopniu kształcenia zajęcia skomasowane są w 3 dniach, a 2 dni pozostają wolne.

Zajęcia dydaktyczne w każdym z semestrów trwają 15 tygodni. W kolejnych sesjach egzaminacyjnych studenci zdają od 2 do 4 egzaminów. Zajęcia prowadzone są przez wykwalifikowanych nauczycieli akademickich, których dorobek jest zgodny z prowadzonymi przedmiotami. Plany i programy studiów zatwierdzane są przez przewodniczącą Rady Wydziałowej Samorządu Studentów. Analiza dostarczonych w czasie wizytacji rozkładów zajęć wykazała, że należy jednak dążyć do bardziej równomiernego rozkładu zajęć dla poszczególnych dni tygodnia.

II.3.5. Ocena hospitowanych zajęć dydaktycznych.

Zespół Oceniający wizytował sporą liczbę różnorodnych zajęć, zapoznając się zarówno ze sposobem ich prowadzenia, poziomem i wymaganiami wobec studentów, jak również oceniając bazę dydaktyczną kierunku *ogrodnictwo*. Szczegółowe informacje dotyczące hospitowanych zajęć dydaktycznych zawarto w Załączniku Nr 4

Hospitowane przez Zespół zajęcia dydaktyczne odbywały się zgodnie z planem. Rozpocynały się punktualnie, w salach oznaczonych na planie i prowadzone były przez osoby właściwe, przewidziane do ich prowadzenia, z dużym doświadczeniem zawodowym. Wykłady prowadzone były z wykorzystaniem technik multimedialnych, w sposób uporządkowany, czytelny. Odbywały się na dużych, dobrze wyposażonych salach wykładowych. Wizytowane ćwiczenia również przebiegały zgodnie z harmonogramem. Na ćwiczeniach audytoryjnych studenci korzystali z opublikowanych przez pracowników katedry czy zakładu skryptów. Stosowano liczne pomoce dydaktyczne, głównie żywy materiał roślinny lub zielnikowy. Ćwiczenia prowadzono w formie multimedialnej. Ćwiczenia laboratoryjne odbywały się w oparciu o przygotowane przez prowadzącego konspekty, w małych grupach, z podziałem na podgrupy. Studenci wykonywali analizy laboratoryjne z zachowaniem wszelkich środków bezpieczeństwa i higieny.

Załącznik Nr 4 - Informacje dotyczące hospitowanych zajęć dydaktycznych.

WNIOSKI Z CZĘŚCI II RAPORTU

- 1) Analiza przedstawionych planów studiów i zapisów treści programowych zawartych w sylabusach wykazała, że realizowana jest odpowiednia liczba godzin zajęć ogółem na studiach stacjonarnych. Realizowane są także wszystkie zapisane w standardach grupy treści kształcenia, w wymaganej liczbie godzin, oraz wymagane standardami

treści programowe. Sekwencja przedmiotów jest na ogół prawidłowa, ale wymaga pewnych korekt.

- 2) Programy studiów pierwszego i drugiego stopnia kształcenia zostały opracowane prawidłowo. Zakładają one realizację wszystkich treści wyszczególnionych w standardach kształcenia dla kierunku *ogrodnictwo* oraz przewidują większą liczbę godzin ogółem, z grupy treści podstawowych i kierunkowych oraz innych przedmiotów.
- 3) Na studiach opartych na nowych standardach zapewniony został też odpowiedni udział treści do wyboru przez studentów powyżej 30% ogólnej liczby godzin.
- 4) Postępowanie rekrutacyjne jest zgodne z uregulowaniami prawnymi, które są właściwe i typowe dla tego postępowania kwalifikacyjnego. Problemem jest obecnie zapewnienie odpowiedniej liczby przyjętych na studia.
- 5) Na Uczelni funkcjonuje odpowiedni system przenoszenia osiągnięć studenta oparty na punktach ECTS, ale większa niż wymagają standardy łączna liczba punktów wymaga analizy i ewentualnej korekty.
- 6) Wszystkie analizowane przez Zespół prace dyplomowe były zgodne z kierunkiem studiów. Większość z nich to prace eksperymentalne, na bardzo dobrym lub dobrym poziomie. Prace inżynierskie mieściły się w obrębie kierunku. Prace projektowe dotyczyły zagospodarowania terenów zieleni i były bardzo dobrze zredagowane. Dyplomowanie odbywa się zgodnie z zasadami określonymi w Regulaminie Studiów.
- 7) Prace magisterskie były bardzo różnorodne, mieściły się w zakresie kierunku *ogrodnictwo*.. W zdecydowanej większości miały charakter badawczy. Były na ogół na dobrym i bardzo dobrym poziomie. Egzaminy dyplomowe były prowadzone właściwie, ale powinny zdecydowanie lepiej weryfikować wiedzę kierunkową absolwenta.
- 8) Organizacja studiów na kierunku ***ogrodnictwo*** jest prawidłowa. Stosowane metody dydaktyczne są właściwe, różnorodne i trafnie dobrane oraz dobrze oceniane. Nie jest praktycznie realizowane kształcenie na odległość. Należałoby jednak zwrócić uwagę, aby zajęcia nie odbywały się w dużych blokach np. 4-godzinnych.
- 9) Wymagane standardami praktyki są prowadzone prawidłowo, odpowiednio do realizowanej specjalności, a czas ich trwania jest zgodny z wymaganiami.
- 10) Hospitowane zajęcia odbywały się zgodnie z rozkładem zajęć. Sale dydaktyczne oraz pracownie były dostosowane do rodzaju prowadzonych zajęć, a realizowano treści

właściwe do przedmiotów, na poziomie studiów wyższych. Poziom zajęć można określić jako dobry. Wykłady i ćwiczenia prowadzone były z wykorzystaniem technik multimedialnych, przez wykwalifikowaną kadrę. Liczebność grup była zgodna z uregulowaniami Uczelni.

- 11) Wydział spełnia w pełni kryteria dotyczące opieki dydaktycznej i naukowej nad studentami.
- 12) Sylwetka absolwenta jest dobrze zdefiniowana, zgodna z prowadzoną specjalnością *produkcja ogrodnicza* oraz z aktualnie obowiązującymi standardami kształcenia dla absolwentów pierwszego i drugiego stopnia kierunku *ogrodnictwo*.

Część III. WEWNĘTRZNY SYSTEM ZAPEWNIENIA JAKOŚCI KSZTAŁCENIA.

Zasady oceny jakości kształcenia w UWM w Olsztynie reguluje wdrożony w lutym 2010 roku Wewnętrzny System Zapewnienia Jakości Kształcenia. System ten tworzy podstawy polityki jakości kształcenia na UWM w Olsztynie oraz przewiduje doskonalenie i ocenę programów nauczania i sposobów ich realizacji oraz kreowanie jakości i warunki prowadzenia procesu dydaktycznego. Podstawy organizacyjne wdrażania tego systemu w skali Uczelni i poszczególnych Wydziałów są uregulowane zarządzeniami Rektora UWM, natomiast strukturę systemu tworzą Uczelniany i Wydziałowe Zespoły ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia, co podsumowuje wieloletnie prace (od 2006 roku) nad opracowaniem spójnego systemu zapewnienia jakości kształcenia na Uczelni. Powyższe dokumenty stanowią podstawę prawną i dokumentację organizacyjną wdrożonego systemu.

III.1. Opis i ocena wewnętrznych procedur zapewnienia jakości kształcenia

Na podstawie wewnętrznych dokumentów prawnych UWM w Olsztynie wdraża pełny proces tworzenia warunków kształtowania jakości kształcenia i doskonalenia procesu dydaktycznego na poszczególnych wydziałach i kierunkach studiów, w tym także na wizytowanym kierunku *ogrodnictwo*. Prace te obejmują między innymi informowanie zainteresowanych o oferowanych przez Uczelnię i poszczególne wydziały planach i program studiów. Nad poprawnością planów i programów czuwa, powoływana przez Radę Wydziału, Wydziałowa Komisja Programowa, której zadaniem jest między innymi: nadzór nad realizacją programu studiów, przygotowaniem nowych przedmiotów i dokumentacji. System obejmuje również okresową i wielotorową ocenę kadry nauczającej. Raz na dwa lata w celu oceny prowadzenia zajęć dydaktycznych wykonywane są wśród studentów ankiety, co 4 lata

wykonywane są okresowe oceny całokształtu działalności naukowo-dydaktycznej nauczycieli akademickich. Prowadzone są również okresowo hospitacje zajęć dydaktycznych przez kierowników jednostek, a wyniki hospitacji i ankiet są omawiane na Radzie Wydziału. Ocena pracy Dziekanatu jest dokonywana w ramach corocznego konkursu „Przyjazny dziekanat”, prowadzonego przez Radio RFM – UWM.

System obejmuje monitorowanie standardów kształcenia (analizę i ocenę zgodności programów kształcenia ze standardami kształcenia dla kierunku, dobór kadry z uwzględnieniem dorobku naukowego i dydaktycznego z zakresu kierunku oraz obsadę zajęć); ocenę przebiegu procesu kształcenia (analiza dokumentacji obejmującej charakterystykę kierunku, sylwetki absolwenta, programu i planu studiów, ocena sylabusów, praktyk, wymagań egzaminacyjnych oraz trybu i sposobu przeprowadzanych hospitacji zajęć dydaktycznych); ocenę warunków prowadzenia zajęć oraz wyposażenia sal dydaktycznych (na podstawie z dokumentacji oraz wizytacji zajęć) oraz ocenę dostępności informacji na temat kształcenia.

Na wizytowanym Wydziale przewiduje się powołanie Wydziałowego Zespołu ds. Jakości Kształcenia, z zadaniami określonymi przez Dziekana. Zespołowi temu zostanie przekazana przez Zespół Uczelniany dokumentacja formalna regulująca zasady funkcjonowania systemu zapewnienia jakości kształcenia. Stosowane procedury ewaluacji procesu dydaktycznego oparte zostaną głównie na hospitacjach zajęć i ankietach studenckich o prowadzonych zajęciach, które przedstawione są w formie ujednoliconego protokołu.

Ankiety studenckie o zajęciach są anonimowe i dobrowolne, przeprowadzane wśród studentów w formie pisemnej. Ankieta daje możliwość kompleksowej oceny zajęć i jakości kształcenia. Absolwenci kierunku mają także możliwość anonimowo i dobrowolnie wyrażać za pomocą ankiety opinię o programie nauczania, kadrze nauczającej, organizacji kształcenia i osiągniętych efektach. Oceny zbiorcze i nadzór nad dokumentacją znajdują się w gestii Pełnomocnik Dziekana ds. jakości kształcenia, a wyniki ocen są analizowane na posiedzeniu Rady Wydziału poświęconemu wyłącznie jakości kształcenia i dydaktyce. Można dostrzec, że udział studentów w ankietyzacji jest jednak niski, co wpływa na małą miarodajność wyników. W ocenie jakości kształcenia podkreślić należy pozytywne komentarze ze strony ankietowanych studentów.

■ *Można stwierdzić, że na Uczelni i Wydziale stworzono dobre warunki organizacyjne i prawne dla kształtowania i doskonalenia jakości kształcenia, a wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia został wprowadzony w lutym 2010 roku. Jest oparty*

na rozwiązaniach systemowych i procedurach ewaluacji, w tym anonimowych ankietach studenckich o zajęciach, hospitacjach oraz ankietach wśród absolwentów. System jest stosunkowo nowy ale stanowi ważny etap w doskonaleniu i zapewnieniu jakości kształcenia.

III. 2. Opinie prezentowane na spotkaniach pracowników i studentów

III. 2.1. Opinie studentów

Samorząd Studencki bierze aktywny udział w wewnętrznym systemie zapewniania jakości kształcenia pomagając w procesie ankietowania oraz opiniując plany i programy studiów. Studenci raz w semestrze wypełniają kwestionariusz oceny nauczyciela akademickiego, który w wystarczającym stopniu ocenia sylwetkę nauczyciela akademickiego, Wyniki ankiety brane są pod uwagę w przypadku przedłużania umów o pracę z nauczycielami akademickimi oraz w konkursie na „Belfra Roku”. Studenci stwierdzili, że nie mają informacji zwrotnej co do wyników i efektów ankietowanych zajęć. Studenci, pomimo, że ankiety wypełniają co semestr, nie zauważają istotnej poprawy metod pracy większości tych prowadzących, co do których zgłaszali zastrzeżenia.

III. 2.2. Opinie pracowników

Pracownicy speptycznie odnieśli się na spotkaniu, do wiarygodności wyników ankiet oraz oceny zajęć ze strony studentów, która nie daje spodziewanych efektów. Uznają, że większe znaczenie mają ankiety przeprowadzane wśród absolwentów, ale realizacja tego procesu oceny wymagać będzie dalszych prac i opracowania odpowiedniej metodologii.

III. 3. Informacja na temat działalności biura karier i monitorowania absolwentów

W UWM działa Biuro Zawodowej Promocji Studentów i Absolwentów – Biuro Karier, którego celem jest między innymi doradztwo zawodowe indywidualne i grupowe (warsztaty w zakresie pisania listów motywacyjnych, życiorysów zawodowych, prowadzenia rozmów kwalifikacyjnych, rozwijania asertywności), koordynacja praktyk i staży zawodowych, organizacja targów pracy, praktyk wakacyjnych, prezentacja firm i nawiązywanie kontaktów z pracodawcami, zbieranie danych o rynku pracy itp. Jednak wyników monitorowania losów absolwentów w raporcie samooceny i podczas wizytacji nie przedstawiono.

WNIOSKI Z CZĘŚCI III RAPORTU

- 1) Na Uczelni i Wydziale stworzono dobre warunki organizacyjne i prawne dla kształtowania i doskonalenia jakości kształcenia, ale wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia został wdrożony dopiero w lutym 2010 roku, więc trudno określić jego skuteczność. Jest jednak oparty na rozwiązaniach systemowych i procedurach ewaluacji, w tym anonimowych ankietach studenckich o zajęciach, hospitacjach i ankietach wśród absolwentów. Przewiduje też doskonalenie planów i programów studiów oraz ocenę rozwoju pracowników dydaktycznych.
- 2) Studenci biorą aktywny udział w wewnętrznym systemie zapewniania jakości kształcenia pomagając w procesie ankietowania oraz opiniując plany i programy studiów. Nie są jednak zadowoleni ze skuteczności tego systemu, nie mają bowiem informacji zwrotnych, co do wyników i efektów ankietyzacji zajęć.
- 3) Na Uczelni funkcjonuje Biuro Karier, a jego przydatność nie jest kwestionowana przez studentów i pracowników, spełnia zatem swoją rolę.

Część IV. NAUCZYCIELE AKADEMICKI.

IV.1. Ocena rozwoju kadry i prowadzonej w jednostce polityki kadrowej.

Na Wydziale pracuje 160 nauczycieli akademickich, w tym 32 osób z tytułem naukowym profesora, 31 doktorów habilitowanych (zatrudnionych w części na stanowiskach profesorów nadzwyczajnych), 96 adiunktów ze stopniem doktora oraz 2 osoby z tytułem zawodowym magistra. Nauczyciele akademicki są zatrudnieni głównie na podstawie mianowania (92%). Zestawienie ogólnej liczby nauczycieli akademickich zatrudnionych na Wydziale Kształtowania Środowiska i Rolnictwa (według stanu na dzień 30.11.2009 r.) przedstawia tabela 3. Podstawowy trzon ogółu kadry Wydziału stanowią osoby ze stopniem naukowym doktora (60 %). Profesorowie stanowią ok. 20%, a doktorzy habilitowani - ok. 19 % kadry nauczycieli akademickich. Osoby zaliczone do minimum kadrowego kierunku stanowią 17,1% pracowników naukowych zatrudnionych na Wydziale, a więc relatywnie więcej niż proporcja studentów kierunku (12,7%) do ogółu studentów Wydziału.

Analiza danych wskazuje, że kadra naukowo – dydaktyczna jest stabilna, pozwalająca na kształcenie wielu studentów oraz na dalszy rozwój zwłaszcza wśród nauczycieli akademickich w grupie doktorów. Liczbę stopni i tytułów naukowych uzyskanych przez pracowników Wydziału w ostatnich pięciu latach, z wyodrębnieniem stopni i tytułów naukowych uzyskanych przez pracowników Wydziału prowadzących zajęcia dydaktyczne na ocenianym kierunku *ogrodnictwo* zestawiono w tabeli nr.4.

Tabela nr 3. Liczba nauczycieli akademickich Wydziału Kształtowania Środowiska i Rolnictwa UWM w Olsztynie (według stanu na dzień wizytacji)

Tytuł lub stopień naukowy	Razem	Liczba nauczycieli akademickich, dla których uczelnia stanowi			
		Miano- wanie	Umowa o pracę	Umowa o pracę	
				W pełnym wymiarze czasu pracy	W niepełnym wymiarze czasu pracy
Profesor	32	28	4	-	-
Doktor habilitowany	31	28	2	1	-
Doktor	98	95	3	-	1
Pozostali	2	-	-	2	-
Razem	163	151	9	3	1

Polityka kadrowa prowadzona przez Wydział jest ze wszech miar słuszną. Dostrzegalny jest regularny rozwój naukowy kadry, nie obserwuje się istotnych zagrożeń dotyczących rozwoju pracowników. Liczba uzyskiwanych stopni naukowych na Wydziale Kształtowania Środowiska i Rolnictwa w ostatnich latach utrzymywała się na stosunkowo wysokim poziomie, ale była dość nierównomierna w poszczególnych latach. W ostatnich pięciu latach spośród osób prowadzących zajęcia na wizytowanym kierunku 3 osoby uzyskały stopień naukowy doktora (z zakresu ogrodnictwa), 7 osób uzyskało stopień naukowy doktora habilitowanego i 7 osób tytuł naukowy profesora. Liczba habilitacji i tytułów profesora wśród osób prowadzących zajęcia na wizytowanym kierunku jest stosunkowo duża, a postęp w tym zakresie istotny na tle innych pracowników naukowych Wydziału. Niepokoi natomiast stosunkowo mała liczba doktoratów w zakresie ogrodnictwa.

Tabela nr 4.

Rok	Doktoraty	Habilitacje	Tytuły profesora
2005	5 (1)	2 (2)	2 (1)
2006	2 (2)	3 (2)	5 (4)
2007	-	1 (-)	3 (2)
2008	3 (-)	3 (2)	-
2009	-	3 (1)	1 (-)
Razem	10 (3)	12 (7)	11 (7)

Załącznik Nr 5 – Wykaz nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe.

■ *Dostrzegalny jest regularny rozwój naukowy kadry Wydziału, przypisanej do kierunku ogrodnictwo. Godny odnotowania jest fakt dużej liczby osób ze stopniem naukowym doktora w tej grupie oraz dużej ilości uzyskanych stopni naukowych przez osoby związane z ocenianym kierunkiem. Rozwój naukowy w grupie nauczycieli akademickich, którym nadano*

stopień naukowy doktora habilitowanego i tytuł profesora jest prawidłowy, natomiast niepokój budzi mała liczba doktoratów na wizytowanym kierunku.

IV.2. Ocena wymagań formalno - prawnych dotyczących minimum kadrowego ocenianego kierunku:

Do minimum kadrowego mogą być wliczeni jedynie nauczyciele akademicki zatrudnieni na podstawie mianowania lub umowy o pracę w pełnym wymiarze czasu pracy nie krócej niż od początku roku akademickiego - § 8 ust. 1 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 lipca 2006 r. w sprawie warunków, jakie muszą spełniać jednostki organizacyjne uczelni, aby prowadzić studia na określonym kierunku i poziomie kształcenia (Dz. U. Nr 144, poz. 1048, z późn. zm.). Wymóg ten został spełniony przez wszystkich nauczycieli akademickich zgłoszonych do minimum kadrowego.

Ponadto nauczyciele akademicki wliczani w skład minimum kadrowego mają obowiązek osobistego prowadzenia na ocenianym kierunku studiów i poziomie kształcenia, zajęć dydaktycznych w wymiarze wskazanym w § 8 ust. 3 powyższego rozporządzenia.

Oświadczenia o możliwości zaliczenia do minimum kadrowego na ocenianym kierunku studiów zostały złożone w terminie, a Uczelnia dla wszystkich nauczycieli akademickich zgłoszonych do minimum kadrowego stanowi podstawowe miejsce pracy. Złożone oświadczenia o wyrażeniu zgody na zaliczenie do minimum kadrowego pozwalają stwierdzić, iż spełnione są warunki określone w art. 9 pkt. 4 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym.

Wizytowanemu kierunkowi studiów *ogrodnictwo* odpowiada dyscyplina naukowa *ogrodnictwo* w dziedzinie *nauk rolniczych*, a więc nie budzi wątpliwości kwalifikacja do minimum kadrowego osób o stopniach naukowych i dorobku z zakresu wizytowanego kierunku. O kompetencjach pozostałych osób w zakresie ogrodnictwa (przy innej dyscyplinie naukowej) decyduje zwykle dorobek naukowy z tego zakresu.

Zespół oceniający dokonał analizy specjalności i dorobku naukowego osób wskazanych w minimum kadrowym. Spośród 30 nauczycieli akademickich zgłoszonych przez Uczelnię, do minimum kadrowego nie zaliczono dwóch osób (załącznik IVa). Z przeprowadzonej oceny dorobku wynika, że w grupie pracowników ze stopniem naukowym profesora lub tytułem doktora habilitowanego 5 osób posiada dorobek z zakresu wizytowanego kierunku, zaś 6 osób posiada dorobek związany z dyscyplinami związanymi z ocenianym kierunkiem. Jedna osoba z grup nauczycieli akademickich posiadających tytuł profesora lub stopień doktora habilitowanego posiada zarówno habilitację w zakresie dyscypliny *ogrodnictwo* jak i dorobek naukowy z tego zakresu. Wśród 16 doktorów, tylko 3

osoby posiadają stopień doktora w dyscyplinie ogrodnictwo wraz z dorobkiem z tego zakresu, zaś 13 osób – w dyscyplinie *agronomia*, a spośród tych - 8 osób posiada dorobek z zakresu wizytowanego kierunku, zaś 5 osób posiada dorobek z dyscypliny związanej z ogrodnictwem. Zatem spośród zaliczonych do minimum kadrowego osób, aż 17 zostało zaliczonych do grupy posiadającej dorobek w zakresie wizytowanego kierunku, 11 osób zaliczono do grupy nauczycieli posiadających dorobek związany z wizytowanym kierunkiem. Wyniki szczegółowej oceny dorobku naukowego z ostatnich kilku lat wskazują, że osoby wliczone do minimum kadrowego wizytowanego kierunku ogrodnictwo reprezentują szerokie spektrum dopełniających się specjalności obejmujących tematykę kierunku ogrodnictwo.

Do minimum kadrowego kierunku ogrodnictwo zaliczono ostatecznie 28 osób, w tym 12 osób w grupie profesorów i doktorów habilitowanych (w tym 4 profesorów tytularnych) oraz 16 osób w grupie doktorów. Dla wszystkich tych osób (wymienionych w tabeli 3.1.1 na str. 9-12) zaplanowano w roku akademickim 2009/2010 stosowną liczbę zajęć ze studentami. Wykaz nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe wizytowanego kierunku umieszczono w Załączniku Nr 5.

Załącznik Nr 5 – Wykaz nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe.

■ *Biorąc pod uwagę ocenę formalno-prawną i merytoryczną uznano, że spełnione zostały wymagania w zakresie minimum kadrowego do prowadzenia kierunku ogrodnictwo, na poziomie studiów pierwszego i drugiego stopnia. Minimum kadrowe reprezentuje szerokie spektrum komplementarnych specjalności obejmujących tematykę kierunku*

IV.3. Ocena spełnienia wymagań dotyczących relacji pomiędzy liczbą nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe a liczbą studentów.

Stosunek liczby nauczycieli akademickich posiadających tytuł naukowy profesora, stopień naukowy doktora habilitowanego i stopień naukowy doktora, stanowiących minimum kadrowe dla kierunku, do liczby studentów tego kierunku jest wyjątkowo korzystny (1:8), i przekracza ilościowe wymagania formalno - prawne do prowadzenia tego kierunku (1:80). Spełnione są zatem wymagania §11 pkt 8 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 lipca 2006 r. w sprawie warunków, jakie muszą spełniać jednostki organizacyjne uczelni, aby prowadzić studia na określonym kierunku i poziomie kształcenia.

IV.4. Ocena obsady zajęć dydaktycznych i zgodności dorobkiem naukowym, a także dostępności nauczycieli akademickich

Wydział dysponuje bardzo liczną kadrą reprezentującą dziedzinę *nauk rolniczych* i dyscyplinę *ogrodnictwo* bezpośrednio związane z wizytowanym kierunkiem. Zdecydowaną

większość zajęć dydaktycznych na tym kierunku prowadzą nauczyciele akademicki zaliczeni do jego minimum kadrowego. Prowadzone przez nich zajęcia z reguły są zgodne z ich specjalnościami naukowymi i posiadanymi kwalifikacjami pracowników, a dorobek naukowy prowadzących jest związany merytorycznie z prowadzonymi zajęciami. Profesorowie tytularni i doktorzy habilitowani w ramach pensum dydaktycznego prowadzą wykłady. Analizy i stosownych korekt wymaga jednak zbyt duża liczba przedmiotów przypadających na jednego nauczyciela akademickiego oraz duże obciążenia zajęciami niektórych nauczycieli akademickich.

Można zatem stwierdzić, że obsada kadrowa na kierunku *ogrodnictwo* jest dobra pod względem stopni i tytułów naukowych, a także kwalifikacji merytorycznych. Wykładowcy są dostępni w czasie konsultacji, terminy i godziny konsultacji są odpowiednie dla studentów studiów stacjonarnych.

IV.5. Opinie prezentowane przez nauczycieli akademickich w czasie spotkania z zespołem oceniającym.

Podczas spotkania Zespołu oceniającego z pracownikami w dniu 3 marca 2010 roku, w którym uczestniczyło 50 pracowników Wydziału, w dyskusji podniesiono kwestie dotyczących koncepcji kształcenia na kierunku *ogrodnictwo* w Polsce, odpowiedniego programu studiów uwzględniającego przedmioty do wyboru, sporego rozdrobnienia przedmiotów oraz potrzeby wzmocnienia kształcenia praktycznego, szczególnie problemy organizacji praktyk zawodowych i wyjazdów zagranicznych oraz małej oferty zajęć w językach obcych. Podkreślano słabszy poziom kandydatów na studia z uwagi na likwidację zajęć praktycznych w szkołach średnich i zanikanie kształcenia ogrodnictwa w technikach, co przekłada się na coraz większe znaczenie praktyk na studiach oraz potrzebę wydłużenia studiów inżynierskich do 8 semestrów, właśnie z uwagi na konieczność zwiększenia wymiaru kształcenia praktycznego i odpowiednich praktyk dla studentów.

IV.6. Ocena prowadzonej dokumentacji osobowej nauczycieli akademickich.

Teczki nauczycieli akademickich tworzących minimum kadrowe ocenianego kierunku studiów są kompletne i prowadzone w sposób właściwy i uporządkowany, a kopie dyplomów zostały poświadczane za zgodność z oryginałem. Z analizy dokumentacji zgromadzonej na Uczelni wynika, że jest ona prowadzona w sposób kompletny i zgodnie z przepisami rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 28 maja 1996 r. w sprawie zakresu prowadzenia przez pracodawców dokumentacji w sprawach związanych ze stosunkiem pracy oraz sposobu prowadzenia akt osobowych pracownika (Dz. U. Nr 62, poz. 286).

WNIOSKI Z CZĘŚCI IV RAPORTU

- 1) Wydział Kształtowania Środowiska i Rolnictwa UWM w Olsztynie spełnia wszystkie ustawowe wymagania kadrowe aby prowadzić kierunek *ogrodnictwo* na poziomie studiów pierwszego i drugiego stopnia.
- 2) Ilościowe i merytoryczne wymagania wobec minimum kadrowego spełnione są z dużym nadmiarem, a do minimum kadrowego zaliczono 28 osób, posiadających dorobek w zakresie lub związany z wizytowanym kierunkiem *ogrodnictwo*. Osoby zaliczone do minimum kadrowego reprezentują łącznie wyraźnie zróżnicowane specjalności w zakresie kierunku oraz posiadają znaczący dorobek z zakresu preferowanych specjalności dyplomowania.
- 3) Można stwierdzić regularny rozwój naukowy kadry Wydziału przypisanych do kierunku *ogrodnictwo*. Obserwowany jest prawidłowy rozwój naukowy w grupie samodzielnych nauczycieli akademickich, natomiast niepokój budzi mała liczba doktoratów na wizytowanym kierunku,
- 4) Bardzo korzystna jest proporcja liczby osób stanowiących minimum kadrowe do liczby studentów (1:8).
- 5) Analiza dokumentacji osobowej zgromadzonej w teczkach pracowników wskazuje, że jest ona prowadzona prawidłowo i w sposób kompletny.

Część V. DZIAŁALNOŚĆ NAUKOWA I WSPÓŁPRACA MIĘDZYNARODOWA.

V.1. Ocena działalności naukowej

Wydział Kształtowania Środowiska i Rolnictwa UWM w Olsztynie posiada pierwszą kategorię przyznaną w 2006 roku przez Komisję Badań na rzecz Rozwoju Nauki Rady Nauki i zatwierdzoną przez Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Nauczyciele akademicy kierunku *ogrodnictwo* prowadzą badania o charakterze zarówno teoretycznym, jak też aplikacyjnym. Działalność naukową jednostki w latach 2006 – 2008 scharakteryzowano szczegółowo w Załączniku Nr 6.

Problematyka badawcza realizowana przez kadrę nauczającą na kierunku *ogrodnictwo* jest bezpośrednio lub pośrednio, związana z profilem kształcenia na tym kierunku, a jej rezultaty ewidentnie służą procesowi dydaktycznemu. Tematy badań statutowych i własnych prowadzonych przez pracowników firmujących kierunek *ogrodnictwo*, stanowią odpowiednio 17 i 13% ogólnej puli budżetowych środków Wydziału na te badania. W latach 2006-2008 pracownicy naukowo-dydaktyczni Wydziału uzyskali finansowanie 39 projektów

badawczych ze środków MNiSW na kwotę 5,9 mln zł. Efektem działalności naukowej pracowników Wydziału jest opublikowanie w 2008 roku 273 oryginalnych prac twórczych, w tym 30 publikacji w czasopismach z tzw. listy filadelfijskiej.

Na uwagę zasługuje też polityka kadrowa władz Wydziału, której efektem jest ciągły i systematyczny rozwój naukowy własnej kadry. W latach 2005 – 2009 3 pracowników uzyskało stopień naukowy doktora, 7 stopień naukowy doktora habilitowanego i 7 tytuł naukowy profesora. Za osiągnięcia naukowe pracownicy są wyróżniani nagrodami rektora, odznaczeniami państwowymi i resortowymi.

Załącznik Nr 6 – Działalność naukowa jednostki.

V.2. Ocena studenckiego ruchu naukowego, w tym działalności kół naukowych

Studenci nie zgłaszają problemów związanych z finansowaniem ich działalności naukowej na Uczelni, a współpraca z władzami Wydziału, opiekunami kół oraz organami Samorządu Studenckiego określana jest jako zadowalająca. W ramach wizytowanego kierunku funkcjonują trzy koła naukowe (Koło Naukowe Florystów, Koło Miłośników Roślin Ozdobnych, Naukowe Koło Ogrodników), których działalność widoczna jest na forum miasta poprzez organizację licznych wernisaży oraz obozów naukowych. Wydział zapewnia kołom naukowym wystarczające warunki lokalowe do regularnego spotykania się, środki finansowe oraz pomoc dydaktyczną za pośrednictwa opiekunów kół.

V.3. Ocena współpracy międzynarodowej w zakresie nauki

Pracownicy Wydziału prowadzą współpracę międzynarodową w ramach 12 dwustronnych umów, w tym z trzema ośrodkami w zakresie ogrodniczej problematyki badawczej, a także szeroką współpracę z jednostkami krajowymi. Współpraca i wymiana międzynarodowa pracowników, nie stanowi najsilniejszej strony kadry związanej z ocenianym kierunkiem studiów.

Załącznik Nr 7 – Wykaz tematów prac naukowych oraz w zakresie dydaktyki, realizowanych wspólnie z ośrodkami zagranicznymi.

WNIOSKI Z CZĘŚCI V RAPORTU

- 1) Wydział posiada znaczącą pozycję naukową (I kategoria) wśród krajowych ośrodków naukowych z zakresu nauk rolniczych, ale kadra naukowa związana z kierunkiem *ogrodnictwo* wykazuje relatywnie mniejszą aktywność naukową.
- 2) Nauczyciele akademicki zaliczeni do kierunku *ogrodnictwo* posiadają znaczący dorobek naukowy, ściśle związany z tym kierunkiem. Wykazują dużą aktywność

publikacyjną w czasopismach recenzowanych, w tym w tytułach z tzw. listy filadelfijskiej.

- 3) Koła naukowe działają prężnie, a działalność naukowa studentów wspierana jest w stopniu właściwym, a wymiernym efektem tej działalności są liczne publikacje oraz doniesienia naukowe i referaty.
- 4) Współpraca międzynarodowa koncentruje się na wspólnych badaniach, ale w mniejszym stopniu na wymianie studentów i kadry naukowo – dydaktycznej i należy uznać jej rozwój jako niewystarczający

Część VI. BAZA DYDAKTYCZNA

VI.1. Ocena dostosowania bazy dydaktycznej Wydziału i kierunku

Baza dydaktyczna Wydziału Kształtowania Środowiska i Rolnictwa służy do obsługi pięciu kierunków studiów, przy czym studenci wizytowanego kierunku *ogrodnictwo* stanowią obecnie zaledwie 11% ogółu studentów Wydziału i są to tylko studenci studiów stacjonarnych. Zaplecze to jest uzupełnione o bazę dydaktyczną znajdującą się na terenie stacji/zakładów doświadczalnych. W dyspozycji kadry i studentów Wydziału znajdują się 2 nowoczesne, dobrze wyposażone sale wykładowe, 32 sale ćwiczeniowe i seminaryjne oraz 42 pracownie. Wydział dysponuje także trzema dobrze wyposażonymi pracownikami komputerowymi (z możliwością korzystania między innymi z oprogramowania wspierającego zarządzanie produkcją roślinną) oraz dwoma pracownikami informatyczno-projektowymi (wyposażonymi m.in. w specjalistyczne oprogramowanie służące do komputerowego wspomagania prac projektowych). Istotnym uzupełnieniem tej bazy dydaktycznej jest Ogród Doświadczalny w Kortowie oraz 4 zakłady/stacje doświadczalne o łącznej powierzchni ok. 130 ha. Zajęcia praktyczne związane z ocenianym kierunkiem realizowane są przede wszystkim w Ogrodzie Doświadczalnym. Baza związana z ocenianym kierunkiem jest obecnie modernizowana w ramach projektu uczelnianego, do zakończenia w 2011 roku.

Studenci Wydziału mogą korzystać z bardzo nowoczesnej Biblioteki Uniwersyteckiej przystosowanej dla osób niepełnosprawnych. Biblioteka dysponuje bogatymi zbiorami odpowiadającymi przedmiotowo ocenianemu kierunkowi studiów, w tym dużą liczbą pozycji zagranicznych.

Baza dydaktyczna Wydziału Kształtowania Środowiska i Rolnictwa zapewnia nie tylko pełną realizację standardów kształcenia na kierunku *ogrodnictwo*, ale umożliwia także kształcenie specjalistów na odpowiednio wysokim poziomie oraz prowadzenie zaawansowanych badań z zakresu wizytowanego kierunku.

VI.2. Opinia studentów na temat obiektów dydaktycznych, socjalnych i sportowych

Zajęcia prowadzone w ramach kierunku *ogrodnictwo* realizowane są w kilku budynkach Wydziału, z koniecznym przemieszczaniem pomiędzy obiektami, ale studenci nie zgłaszają problemów w tym zakresie. Wizytowane sale były odpowiednio oświetlone oraz wyposażone w sprzęt niezbędny do efektywnego prowadzenia zajęć (komputery, projektory). Korytarze w budynkach są szerokie i zadbane, lecz wyposażone w małym stopniu w miejsca do odpoczynku np.: ławki, na których studenci mogą spocząć w trakcie przerw. Studentom podobają się w szczególności nowe obiekty Uczelni (m.in. Biblioteka Główna) przyznając, że jako jedyne są przystosowane dla osób ze znaczną niepełnosprawnością ruchową. Zaplecze socjalne w wizytowanych obiektach przedstawia się zadowalająco. Kampus akademicki zdaniem studentów pozwala na realizowanie szerokiego wachlarza zainteresowań dzięki funkcjonującym w nim kompleksom sportowym (boisko piłkarskie, korty tenisowe) oraz rekreacyjnym, a także przez położenie akademików w bezpośrednim sąsiedztwie jeziora. Uczelnia posiada 13 akademików, o różnym standardzie, przy czym studentom odpowiada tego typu zróżnicowanie.

WNIOSEK Z CZĘŚCI VI RAPORTU

Można stwierdzić, że istniejąca baza dydaktyczna w siedzibie Wydziału umożliwia w pełni prowadzenie procesu dydaktycznego na kierunku *ogrodnictwo* na poziomie studiów inżynierskich i magisterskich oraz prowadzenie badań naukowych dotyczących tego kierunku.

Część VII. SPRAWY STUDENCKIE.

VII.1. Ocena spraw studenckich, w tym działalności samorządu i organizacji studenckich oraz współpracy z władzami uczelni.

Tryb uchwalania oraz sam Regulamin Samorządu Studenckiego UWM jest zgodny z Ustawą. Organy Wydziałowe Samorządu Studenckiego mają zapewnione środki finansowe ze środków Uczelnianych oraz własne zaplecze biurowe wystarczające do ich sprawnego funkcjonowania. Aktywność Samorządowa objawia się poprzez działalność statutową, współpracę z kołami naukowymi, organizację imprez plenerowych oraz charytatywnych. Ustawowy udział studentów w organach kolegialnych Wydziału oraz Komisjach Wydziałowych jest przestrzegany, a ich głos jest respektowany na Uczelni.

VII.2. Ocena systemu opieki materialnej i socjalnej oferowanej studentom jednostki.

Decyzje odnośnie przyznawania stypendiów oraz pomocy materialnej dla studentów podejmowane są przez Wydziałowe Komisje Stypendialne funkcjonujące z poszanowaniem Ustawy i zawierają wszystkie niezbędne elementy. Informacje na temat prac Komisji Stypendialnych wywieszane są w gablotach Wydziału z poszanowaniem prywatności wnioskodawców. Regulaminy oraz uchwały dostępne są dla każdego studenta odpowiednio ze strony WWW Uczelni oraz z poziomu gablot informacyjnych zawieszonych w budynku Wydziału.

VII.3. Opinie studentów prezentowane w czasie spotkania z zespołem oceniającym.

Spotkanie wskazuje, że studenci są zadowoleni z wyboru kierunku studiów. Podczas spotkania studenci wykazali się niską świadomością na temat procesu bolońskiego, idei wprowadzenia punktów ECTS oraz możliwości wpływania na sylwetkę absolwenta. Studenci biorą udział w ankiecie ewaluacyjnej prowadzących, jednak poza konkursem na „Belfra Roku” nie mają świadomości na temat wyników jej przeprowadzania, wobec czego chętnie wzięliby udział np. w spotkaniu w trakcie, którego mogliby uzyskać takie informacje.

Studenci określają pracę dziekanatu jako miłą i sprawną, przy czym uważają, że późniejsze o godzinę otwarcie byłoby korzystniejsze ze względu na duże obciążenie studentów zajęciami w godzinach porannych. W kwestii wymiany zagranicznej ustalono, że jedynie kilkoro studentów wyraziło zainteresowanie kwestią wymiany międzynarodowej oraz praktyk poza granicami Polski, co w ich ocenie wynika z wysokich kosztów tych działań. Studenci znają opłaty pobierane przez Uczelnię i w ich świadomości opłaty te są rozsądne i uczciwe. Studenci orzekli także, iż stypendium premiujące dobre wyniki w nauce powinno być wyższe.

WNIOSKI Z CZĘŚCI VII RAPORTU

Uczelnia spełnia znacząco kryteria dotyczące spraw studenckich, w zakresie działalności samorządu, studenckiego ruchu naukowego i współpracy z władzami Wydziału, a także z uwagi na opiekę socjalną i materialną. Celowe wydaje się jednak większe wdrożenie studentów w prace nad poprawą wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia.

Część VIII. DOKUMENTACJA TOKU STUDIÓW.

Ocena zgodności prowadzonej w uczelni dokumentacji toku studiów.

Dokumentacja toku studiów, w tym albumy studenta, księgi dyplomów, protokoły egzaminacyjne, teczek studentów (i ich zawartość), karty okresowych osiągnięć studenta, indeksy, dyplomy i suplementy oraz protokoły egzaminu dyplomowego, została sprawdzona i w większości nie budzi zastrzeżeń. Drobne uchybienia w dokumentacji (takie jak między innymi - *brak daty przeprowadzonych zaliczeń lub egzaminów (szkółkarstwo sadownicze, współczesne trendy w ogrodnictwie); oceny ujemne (warzywnictwo)*), należy dostosować do obowiązujących przepisów prawa.

WNIOSKI Z CZĘŚCI VII RAPORTU

Analiza dokumentacji toku studiów pozwoliła na stwierdzenie, iż jest ona prowadzona w sposób prawidłowy, starannie i zgodnie z wymaganiami rozporządzenia Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 2 listopada 2006 r. w sprawie dokumentacji przebiegu (Dz. U. Nr 224, poz. 1634 z późn. zm). Dostrzeżone nieliczne niedociągnięcia nie wpływają na ogólną pozytywną ocenę tego aspektu działalności Uczelni i należy dostosować do obowiązujących przepisów prawa.

Część IX. PODSUMOWANIE.

1. Ocena spełnienia standardów jakości kształcenia w ujęciu syntetycznym

Wydział Kształtowania Środowiska i Rolnictwa Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie spełnia wszystkie wymagania konieczne do prowadzenia kształcenia na kierunku *ogrodnictwo*, co obrazuje tabela nr.5.

Tabela nr 5.

Część raportu	Nazwa standardu	Ocena spełnienia standardów				
		wyróżniająco	w pełni	znacząco	częściowo	niedostatecznie
Cz. II	Struktura kwalifikacji absolwenta		Tak			
Cz. II	Plany studiów i programy nauczania			Tak		
Cz. IV	Kadra naukowo-dydaktyczna		Tak			
Cz. II	Efekty kształcenia		Tak			
Cz. V	Badania naukowe			Tak		

Cz. III	Wewnętrzny system zapewnienia jakości		Tak			
Cz. VI	Baza dydaktyczna			Tak		
Cz. I, VII	Sprawy studenckie			Tak		
Cz. I, IV, VIII	Kultura prawna uczelni i jednostki		Tak			
Cz. I, II, III	Kontakty z otoczeniem			Tak		
Cz. II, V	Poziom umiędzynarodowienia				Tak	

2. Ocena perspektyw utrzymania i rozwoju kształcenia na ocenianym kierunku w wizytowanej jednostce

Oceniany kierunek *ogrodnictwo* jest ważny dla Wydziału Kształtowania Środowiska i Rolnictwa Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie, choć relatywnie udział ilościowy, zarówno jego pracowników, jak i studentów jest mniejszy niż innych pracowników i studentów innych kierunków. Kształcenie na kierunku *ogrodnictwo* posiada długoletnią tradycję i pełni ważną rolę w rozwoju kadry na terenie północno-wschodniej Polski. Kierunek stanowi uzupełnienie kompleksowego kształcenia z zakresu rolnictwa na Wydziale, a silna kadra tworzy różnorodną grupę pracowników związanych z dyscypliną *ogrodnictwo*. Wydział posiada bazę dydaktyczną, odpowiednią do realizacji kształcenia. Liczba studentów jest niewielka, ale stabilna i takie tendencje powinny się utrzymać w najbliższych latach. Istnieją zatem szanse na rozwój kształcenia i badań naukowych na kierunku *ogrodnictwo*.

W odpowiedzi na *Raport Zespołu oceniającego*, władze Uczelni w piśmie z dnia 9 sierpnia 2010 roku zawarły liczne wyjaśnienia i informacje. W szczególności przedmiotem wyjaśnień był:

- 1) Skład Rady Wydziału, i wskazano, że obecnie obejmuje ona 102 osób, którą tworzą przedstawiciele nauczycieli akademickich posiadających tytuł naukowy profesora lub stopień naukowy doktora habilitowanego (62 osoby), pozostali nauczyciele i przedstawiciele pracowników niebędących nauczycielami akademickimi (19 osób), przedstawiciele studentów i doktorantów (21 osób)- *uzupełnienie do pkt. I.2 Raportu*.
- 2) Ocena realizacji i zgodności programu studiów, gdzie uznano uwagi *Zespołu* oraz uwzględniono treści kształcenia, nie ujęte w programach, niezbędne dla kształtowania odpowiedniej sylwetki absolwenta oraz dotyczące struktury treści i zakresu realizowanych na kierunku elektywów – *dotyczy pkt. II.1.3 Raportu*.

3) Ocena zasad dyplomowania, gdzie na uwagę, że prace przeglądowe nie mają charakteru prac inżynierskich, Wydział wskazał, że taki charakter prac jest jednak odpowiednio normowany regulaminem i poprzez odpowiednie wytyczne, ale uwagę uwzględni- *dotyczy pkt. II.2.3 Raportu.*

3) Ocena jakości sylabusów, gdzie *Zespół* stwierdził zbyt małą liczbę pozycji literaturowych oraz brak jej podziału na literaturę podstawową i uzupełniającą w niektórych sylabusach, na co wskazano, że uchybień w sylabusach zostaną usunięte i wskazano sposób korekty tych uchybień- *dotyczy pkt. II.3.2 Raportu.*

4) Oceny procedur i warunków zapewnienia jakości kształcenia, gdzie na uwagę o małej wiarygodności ocen ankiet jakości kształcenia, w ocenie Wydziału stwierdzono, że wynika to z niewielkiej liczby studentów uczestniczących w ankietyzacji. Wobec opinii studentów, że nie mają oni informacji zwrotnej co do wyników i efektów ankietowanych zajęć, Wydział to potwierdza, wskazując w swojej odpowiedzi, że pewnym rozwiązaniem może być wdrożenie studentów bezpośrednio w pracę komisji programowej, co przyniesie sprzężenie zwrotne w postaci dodatkowych informacji na temat zainteresowania oraz sposobu prowadzenia danych - *dotyczy pkt. III.1 oraz III.2.1 Raportu.*

5) Oceny obsady zajęć dydaktycznych, w związku z czym *Zespół* wskazał, że stosownych korekt wymaga jednak zbyt duża liczba przedmiotów przypadających na jednego nauczyciela akademickiego oraz duże obciążenia zajęciami niektórych nauczycieli akademickich, co zdaniem Uczelni wynika z nałożenia się dwóch planów studiów- *dotyczy pkt. IV.1. Raportu*

6) Współpracy i wymiany międzynarodowej, która w ocenie *Zespołu* nie stanowi najsilniejszej strony kadry związanej z ocenianym kierunkiem studiów, ale wg. stanowiska Wydziału jest wystarczająca ukierunkowana na partnerów ze wschodniej Europy- *dotyczy pkt. V.3. Raportu*

7) Dokumentacji toku studiów, gdzie dostrzeżone drobne uchybienia w tym zakresie, zostały w odpowiedzi Uczelni uwzględnione i poprawione na roboczo- *dotyczy części VIII Raportu*

Po dyskusji ze stanowiskiem *Zespołu oceniającego*, wskazano w odpowiedzi na podjęcie właściwych działań, zmierzających do usunięcia dostrzeżonych uchybień i mankamentów, co nie zmienia syntetycznej oceny zawartej w tabeli 5. Nie kwestionując w sposób istotny zawartych w Raporcie ocen Dziekan Wydziału wyraził opinię, że „...ocena zawarta w Raporcie *Zespołu oceniającego* PKA jest dla nas bardzo cenna i pozwoli w oparciu

o wykazane nam zalety i mankamenty doskonalić proces kształcenia specjalistów z zakresu produkcji ogrodniczej w naszym Uniwersytecie.”

Przewodniczący Zespołu Oceniającego

dr inż. Karol Krajewski